

igjennem. — Hermed tror jeg saa nogenlunde at have omtalt de Indvendinger, som ere komne, muligvis ville andre ærede Medlemmer optage, hvad jeg maatte have glemt.

Naar der er anført, at man skulde have en mere bestemt Plan at gaa frem efter, saa vil jeg dertil sige, at selv om vi havde udarbejdet nok saa god en Plan, saa kunde man være sikker paa, at der alligevel vilde være Hundreder af Meninger om denne Plan. Nu have vi indskrænket os til at pege paa et enkelt bestemt Samfundsønde, som vi mene at kunne fjerne uden altfor store Offre fra Statens Side og uden altfor store Vanskeligheder med Hensyn til Udregningen og Sværskættelsen i det Hele taget. Vi have havt den Plan at gjøre Fattigdommen hjemløs i de usle Kvartaler, bygge andre Huse for den, og derved skaffe Arbejderne det, som man bestandig raaber paa, at man skal skaffe den store Arbejderbefolkning, der jo ikke maa faae Noget som helst uden at gjøre et saa stort Quantum Arbejde derfor som muligt. Vi maa gaa ind paa det at skaffe Arbejde, og skulle vi dette, saa maa det være Arbejde, som i dobbelt Forstand er velsignelsesrigt, nemlig baade for dem, der udføre det, og dem, der sætte det i Værk.

Snel: Det ærede Medlem, som sidst talte, har Ret, naar han troede, at han i det Hele og Store er uenig med mig. Jeg deler tværtimod hans Betragtning om den store Betydning, som det vilde have for Samfundet, om Fattigdommen kunde udryddes. Jeg er enig med ham i, hvad han saa træffende sagde, at Fattigdom kræver langt flere Offre af Menneskeheden end Krig og Pest, men der er paa den anden Side mange Punkter, hvor jeg er uenig med det ærede Medlem, og navnlig finder jeg, hvad den foreliggende Sag angaar, at de ærede Forslagstillere ikke have Ret i, at der foreligger nogen virkelig Trang til gode og sunde Arbejderboliger, al den Stund der findes flere Tusinde saadanne Leiligheder ledige til overmaade billige Priser. Det gælder først og fremmest om at skaffe Arbejderne Indtægter saa ville Boligerne, hvis de behøves, komme af sig selv. Det ærede Medlem gjorde mig opmærksom paa, at der var en stor Mængde Arbejdere, der vare bundne til Stedet, og at det ikke kunde nytte disse Noget, at der staa ledige Leiligheder i Tusindvis til billig Pris udenfor Byen; men det ærede Medlem var i den Henseende ikke heldig i sin Bevisførelse. Det ærede Medlem gjorde i Dag en Bemærkning om Statistikkens Misbrug, men det forekommer mig, at han selv gjorde sig i en væsentlig Grad skyldig i en

saadan. Det ærede Medlem fremkom med en Statistik over, hvad Arbejderboliger koste i Sammenligning med andre Boliger, som var hentet fra et Tidrum, der ligger 10 Aar tilbage i Tiden. Det ærede Medlem maa imidlertid huske paa, at Statistiken paa et saadant Punkt forandrer sig med Tiden og navnlig under en fluktuerende Arbejderbefolkning. Nu staa der Tusinder af Leiligheder ledige i Kjøbenhavn, og saa forekommer det mig rigtignok, at naar man vil betale i dyre Domme for en Kvist i Borgergade i Stedet for at flytte ud i gode og sunde Boliger i Udlandet af Byen, ja saa maa der høre en sær Forskjærlighed til for at blive, hvor man er, eller ogsaa maa Forholdene med tvingende Nødvendighed byde, at man netop skal blive paa det Sted. Det maa imidlertid være Undtagelsen, at Arbejderne netop skulde være bundne til en bestemt Gade eller et bestemt Kvarter. Det ærede Medlem nævnte et Par Professioner, nemlig Stommagere og Skræddere; de skulde være bundne til Byen, siger det ærede Medlem, fordi Etablissementerne ikke selv holde Værksted. Naar, det kan være rigtigt! Men Afstanden f. Ex. fra Ny-Stormgade eller Dannebrogsgade er ingenlunde saa stor, at den kan affrætte den Slags Arbejdere fra at søge Etablissementerne. Faktum er, at der staa Leiligheder ledige i Masse til den Pris, som jeg før nævnte, nemlig fra 11-16 Kroner maanedlig eller 30-50 Dre om Dagen, og billigere Boliger kunne ikke leveres af Nogen, end ikke af Stat og Kommune, selv om denne giver en billigere Rente og faar den delvise Rentefrihed, som her foreslaas. Derfor er det ikke i dette Dieblit tidsparende netop at rette sine Bestræbelser paa at tilveiebringe bedre Arbejderboliger, da saadanne nu ere til Stede i tilstrækkeligt Omfang. Skaf først Arbejde, saa vil den arbejdende Befolkning let kunne finde gode Boliger, men for Dieblittet er der slet ingen Grund til slige Foranstaltninger. Derfor hvad det ærede Medlem sagde om ufulde Kvartaler, skal jeg indrømme, at der gives saadanne i Kjøbenhavn. Jeg har heller ikke nægtet det, men kun sagt, at i Forhold til andre Byer er Kjøbenhavn stillet godt i den Henseende. Det ærede Medlem ønskede, at jeg havde været med ham i Brøndstræde; jeg har været der; men jeg vilde ønske, at det ærede Medlem havde været med mig gennem Londons Fattigkvarterer om Natten og der set Glendighedens Boliger og Lastens Gulv, saa vilde han have faaet et ganske anderledes Indtryk. Eller det ærede Medlem skulde have set for 30 Aar siden, da Koleraen huserede her, hvilke hygieiniske Beboelsesfor-